henvender sig til de 14–18-årige. Tit kunne de unge (eller ældre) over 18 have lyst til at deltage i en eller anden undervisning. Det kunne selvfølgelig klares i en aftenskole, men problemet bliver her, at det kan knibe at skaffe tilslutning til to skoleformer, der delvis henvender sig til det samme publikum, og for de helt unge er ungdomsskolen i flere henseender at foretrække for den almindelige aftenskole. Det har, f.eks. i et fag som sløjd, betydet lidt ærgrelse for en og anden, der var blevet over 18 år. Dette forhold har lærer Jacobsen lovet at råde bod på ved oprettelse af et sløjdhold for de voksne over 18 – naturligvis under forudsætning af, at der kan blive tilstrækkelig tilslutning til et hold. Imidlertid har undertegnede modtaget en del opfordringer til også at søge etableret en mere almen undervisning for voksne. Skal dette praktiseres, må det nok blive i form af en *aftenhøjskole*, der udelukker de helt unge (under 18 år) – til gengæld er der ingen aldersgrænse opad.

Skulle der være nogen, der har lyst at være med til sådan noget (og det tyder opfordringerne på), er man meget velkommen til at møde op på skolen *torsdag den 11. oktober kl. 20.* Vi vil da kunne snakke sammen om, hvad vi kunne have lyst at beskæftige os med i vinterens arbejde.

Halvor Christensen.

I tilslutning til ovenstående skal jeg gøre opmærksom på, at ungdomsnævnet atter i år vil søge en aftenungdomsskole gennemført for de 14–18 årige.

Denne skole har i de sidste 3 år haft et stadigt stigende elevtal og vil i vinter byde på et større antal fag – med mulighed for at vælge mellem disse.

Skolen starter i begyndelsen af november, og der vil senere fremkomme nærmere oplysninger, såvel i dagspressen som direkte til de unge.

P. u. v.
Jacobsen.

HVAD DER SKER I SOGNET

7/10	**16. søndag efter trinitatis.** Høstgudstjeneste kl. 10.
10/10	Bibeltime hos Th. Pedersen, skolen. Matth. 20, 17–34. (KFUM og KFUK).
11/10	Aftalemøde vedr. aftenhøjskole. I skolen kl. 20.
14/10	**17. søndag efter trinitatis.** Gudstjeneste kl. 10.
21/10	**18. søndag efter trinitatis.** Gudstjeneste kl. 10.
24/10	Generalforsamling i SU.
28/10	**19. søndag efter trinitatis.** Gudstjeneste kl. 14.
31/10	Sang- og musikaften for unge og ældre hos Kirsten Mellergaard, skolen. (KFUM og K).
4/11	**20. søndag efter trinitatis.** Gudstjeneste kl. 10.
6/11	Møde for unge og ældre hos Chr. Støvring. (KFUM og K).
11/11	**21. søndag efter trinitatis.** Gudstjeneste kl. 10.
16/11	Salmesangsaften i skolen (indøvelse af nye melodier).
18/11	**22. søndag efter trinitatis.** Gudstjeneste kl. 10.
22/11	Velkomstmøde i Brusgaard ved sekr. Brander. (KFUM og K).
25/11	**23. søndag efter trinitatis.** Gudstjeneste kl. 14.
1/12	Santalmissionskredsens basar. (Nærmere bekendtgørelse følger).

SENNELS SOGNEBLAD

Udgivet af Sennels sogns menighedsråd, Sennels pr. Thisted. Postkonto 173.34. I redaktionen: Kirsten Mellergaard, Johan Gerstrøm og Anders J. Hindsholm (ansv.) - Tryk: Thisted Amts Tidende

„Mine tider er i Din hånd"

Af pastor L. F. Lautrup

Mange mennesker bliver triste i sindet, når sommeren går på hæld og høsten nærmer sig. Dog ikke landboerne. For dem er høsten en god tid – trods alt sliddet, som følger med. Hvis da ellers vejret vil arte sig nogenlunde. Er vejret uroligt og regnfuldt i den tid, kornet skal ind, kan høsten blive en slem prøvelse for landmanden. Han har bekymringer nok i forvejen, og man kunne unde ham en rigtig god høst i år. Når kornet er kommet vel i hus og fylder godt i laden, så er landboerne glade. Det giver opmuntring til efterårsarbejdet. Og når vinterens stille tid kommer, kan man med ro i sindet dyrke selskabeligheden.

Jeg skriver dette én af de sidste dage i juli. Jeg aner derfor ikke, hvordan høstvejret bliver. Gid det dog må blive fint. Men når dette læses, kan det jo være, at høsten har været meget våd og besværlig. Men endnu har vi da lov at håbe på og bede om, at høsten må blive god. Jeg synes, at landmændene på en måde altid må føle sig usikre. Deres erhverv er jo afhængigt af noget så ustabilt som det danske klima og så konjunkturerne – er det ikke sådan det hedder? Måske vil landmændene selv sige: det er ikke så galt i virkeligheden; også det kan man vænne sig til. Og det er jo godt det samme.

Men to ting trænger vi alligevel alle sammen til, enten vi bor i byen eller på landet. To ting, der er lige så store og stærke, som de ser uanselige ud på papiret. Begge har kun 3 bogstaver. Og de begynder for resten begge med t. Jeg mener de to ting: *tro og tak.*

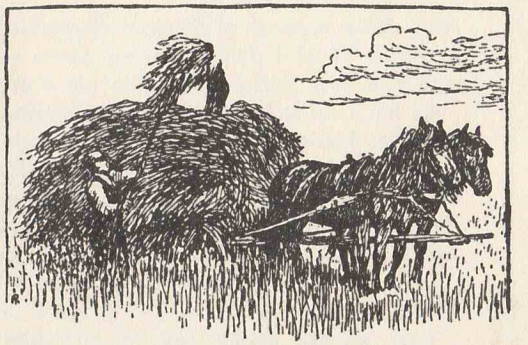

Efter en sen og besværlig høst er de allersidste læs nu ved at blive bjerget. Så gik det alligevel efter de gamles sindige visdom: »Det er altid kommet ind endnu – på den ene eller den anden måde...«

nr. 5 høst 1962

Hvor er de to små ord dog fulde af lys og varme. Hvad skal jeg tro på, er der måske én, der spørger. Fremtiden? Den ser da ikke lys ud! – Nej, måske ikke! Dog, i den hellige dåb har vi fået lov til at tro på Gud. Og det er rigtig nok noget ganske andet end blot at tro på fremtiden. Thi Gud har fremtiden i sin hånd. Vi må have lov at sige som salmisten i Det gamle testamente (Davids salme 31, 15): »Herre, jeg stoler på dig; jeg siger: du er *min* Gud, *mine tider er i din hånd*«. Det er nok ikke blot »gode« tider, salmisten tænker på, men også »dårlige«. Altså både en god høst og en dårlig høst. Når vi tænker os ret om, er det jo meget, meget stort, ja det største af alt, at Gud den almægtige, himlens og jordens skaber, i Jesus Kristus, for hans skyld, i hans navn vil være vor fader og ven. Og at Jesus Kristus, vor frelser, som døde på korset for at sone vore synder og stod op af graven for at give os et levende håb, der rækker ud over død og grav. Og han har givet sin helligånd i vore syndige hjerter, så vi midt i dagliglivets glæder, sorger, synder, bekymringer, sundhed og sygdom må have fuld tillid til, at Gud nu, i dag, uanset om jeg føler det eller ej, er *min* Gud og *min* Fader.

Jeg må skjule mig med *alle* mine bekymringer under min frelsers ord: »ikke en spurv falder til jorden uden Eders himmelske Faders vilje, og I er mere værd end mange spurve«. For Jesu Kristi skyld, i hans navn, må vi have tillid til dette dejlige ord.

Når det forholder sig sådan, kan det jo ikke være andet end at vi må leve i en stadig tak til Gud – uanset hvordan vi »har det«. Herrens nåde og velsignelse er altid over os for Jesu skyld, og den ligger gemt i hvert lidelsens bæger, som bliver rakt os. I Jesu lidelses bæger i Getsemane og på korset lå forbandelsen, som vi egentlig skulle have haft. Men den tog han. Vi slipper ikke for modgang, skuffelser, sygdom og lidelse. Men Guds nåde og velsignelse er deri. Så stort er kristenlivet. Så *må* vi da sige *tak!*

L. F. Lautrup.

Slut på 1. årgang

Med dette nummer af Sennels Sogneblad er hele 1. årgang udkommet. Vi vil i den anledning gerne sige tak til alle, som på den ene eller den anden måde har støttet udgivelsen af bladet.

Vi har i årets løb fået flere opmuntrende hilsner og gode ønsker for bladet, også udensogns fra; de har glædet os meget, og vi har skønnet på dem. Vi skønner ikke mindre på de mange hilsner, der simpelthen bestod i økonomiske bidrag; de har vædet dagligt brød for bladet, og vi vil gerne sige tak til hver enkelt bidragyder, indensogns som udensogns. Og endelig vil vi gerne takke de læsere, som i årets løb har sendt indlæg til bladet og dermed bidraget til at gøre det levende og aktuelt.

Selv om økonomien ikke ser strålende ud, håber vi at kunne fortsætte udgivelsen i næste kirkeår. Vi tror selv, at bladet ikke er helt overflødigt. Kun læsernes reaktion i næste årgang vil kunne sige os, om vi tror forkert.

Bladudvalget.

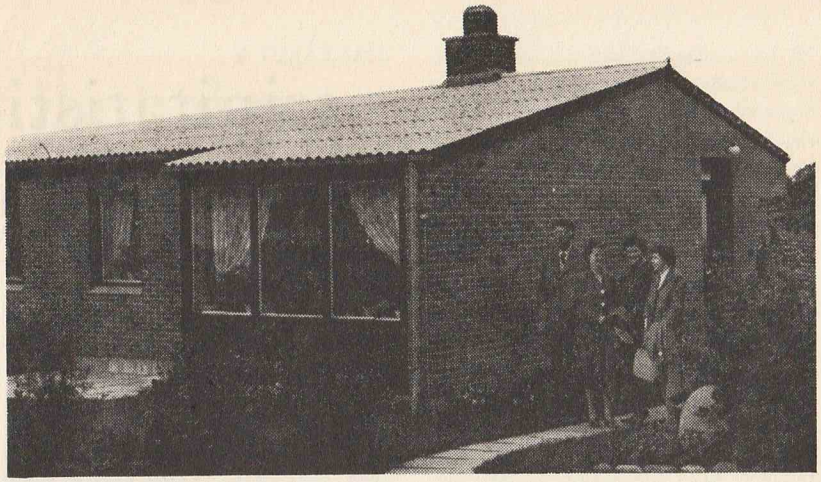

En hilsen fra »æ gammel præjst«

Sognepræsten i Sennels fra 1940 til 1960, L. F. Lautrup, fyldte i sommer 70 år. Efter henstilling røbede vi det ikke i forvejen; det gjorde derimod avisen, og pastor Lautrup fik i dagens anledning mange hilsner her fra sognet. Nu bagefter har vi – med stort besvær – fået lov at bringe et par billeder fra præstens nye hjem i Lemvig, og her ses så Mads Kiærs vej 12 såvel udefra som indeni. Vi har lovet samtidig at bringe alle i sognet en hjertelig hilsen, både fra pastor Lautrup og fra frk. Edith Nielsen.

KIRKEÅRET V

trinitatistid - alle helgen

På én undtagelse nær vil alle kirkeårets festdage minde os om forskellige begivenheder i den evangeliske historie, først og fremmest om de vigtigste begivenheder i Jesu jordeliv. Undtagelsen er 1. søndag efter pinse, der fejres som *Hellig trefoldigheds fest* eller med den latinske betegnelse *Trinitatis søndag*. At denne dag kun af de færreste regnes for en særlig festdag, hænger vel netop sammen med, at den ikke minder om en begivenhed, men om en læresætning, et såkaldt *dogme*.

Trinitatis søndag udgør skellet mellem kirkeårets to halvdele, der i deres væsen er højst forskellige. Første halvdel, fra advent til trinitatis, er helt igennem bestemt af de tre store højtider og deres forberedelsestider og omfatter adskillige ekstra helligdage. Anden halvdel, trinitatistiden, omfatter kun almindelige søndage uden særlige navne. Tidligere fejrede man i den danske kirke to ekstra helligdage i dette halvår, nemlig *Sct. Hans dag* (til minde om Johannes Døbers fødsel) den 24. juni og *Alle helgens dag* den 1. november; af disse blev i 1770 den første afskaffet, den anden henlagt til første søndag i november, og vi har nu ingen helligdage mellem 2. pinsedag og juledag.

Trinitatissøndagene, hvis tal kan variere fra 23 til 27, udgør således kirkeårets »hverdage«. Deres tekster peger ikke frem mod nogen fest og viser ej heller tilbage mod nogen; de er simpelthen bestemt af en fortløbende læsning af såvel evangelierne som brevene i Det nye testamente.

Alle Helgens dag synes at være indstiftet i det 7. årh. som en mindedag for samtlige helgener, og den blev hurtigt en betydningsfuld fest i middelalderens kirke. Luther brød sig ikke om den; han og de andre reformatorer forkastede enhver forestilling om, at visse mennesker skulle være helgener, d.v.s. have indlagt sig særlig fortjeneste hos Gud. Alligevel reddede Alle helgens dag sig igennem reformationen, omend den altså her i landet senere blev henlagt til en almindelig søndag. Når Alle helgens dag i den danske kirke højtideligholdes som mindedag for den lutherske reformation, hænger det sammen med, at da reformationen i 1517 begyndte, skete det på Alle helgens aften, den 31. oktober. Den aften slog Luther sine berømte 95 sætninger op på kirkedøren i Wittenberg, og da man i Danmark i 1617 fejrede reformationens 100-års dag på den samme aften, bestemtes det, at man for fremtiden skulle mindes reformatorernes gerning på den gamle katolske helgendag. Jævnfør den store allehelgensalme, nr. 311 i Den danske salmebog; den er vel langtfra så kendt og elsket som Brorsons hyldestdigt til »den store hvide flok« af helgener og kan heller ikke måle sig med denne i kunstnerisk form, men til gengæld taler den langt tydeligere om den kristne tro, reformatorisk forstået:

Lad os bede lysets Fader,
som sit navn blandt os har sat,
at han ej os overlader
til en hedensk visdoms nat,
at ej nogen andet véd
sig til trøst og salighed
end den Gud og mand, som døde
for vor syndeskyld og brøde.

h.

OM SAKRISTIET I SENNELS KIRKE

En almindelig dansk landsbykirke består som bekendt af 3 eller 4 rum: en stor sal, som kaldes skibet, en mindre, som kaldes koret, og derudover et våbenhus og evt. et tårnrum. Alt det har vi også i Sennels kirke. Men vi er så så heldige desforuden at have et lille rum ved siden af koret, et såkaldt *sakristi*. Det har man ikke så mange steder.

Vort sakristi er et smukt rum med hvælvet loft og rundbuet vindue mod øst. Det er bygget en gang for vel 500 år siden. Inventaret bestod indtil for nylig af et bord og en stol til præsten, et klædeskab og en blikservante; desuden var et par gamle stolerader blevet anbragt derinde. Da skabet var for lille, og da der desuden savnedes den lovbefalede brand- og dirkefri box til altersølvet, besluttede menighedsrådet ved sidste års kirkesyn at lade opstille et større fast skab ved vestvæggen; foruden messetøj m.m. skulle det kunne rumme boxen og en håndvask.

Inden det kunne blive stillet op, måtte der gøres en del forarbejder. Det havde vist sig, at gulvet i sakristiet var råddent og måtte udskiftes. Og da man havde fået brækket det gamle gulv op, kom man i direkte forbindelse med Sennelsfolk fra for mange år siden. Mere direkte, end man måske brød sig om det.

En herremandsbegravelse -

Det drejede sig bl. a. om en af de gamle ejere af Ullerupgaard, *Lars Toft*. Han har været en fremsynet mand, og han har givet sig tid til at tænke på sin egen død og begravelse. Han har i god tid taget gravsted ud, ja, ladet graven grave, og det endda under kirkens tag, hvor det jo altid har været regnet for finest at ligge. Nu ejede Lars Toft selv Sennels kirke, så han behøvede ikke at spørge nogen om lov til at lave sådan en lille privat gravkælder under sakristiet; han fik den lavet, sandsynligvis o. år 1770, for i det år fik han også lavet det store gravminde eller *epitafium*, som hænger på sakristiets nordvæg, og som med forgyldte bogstaver fortæller os om Lars Toft og hans kone, som hed *Karen Hesseldal* og var fra Vigsø, og om alle deres børn og alle deres fortjenester iøvrigt. På den måde søgte herremanden på Ullerupgaard at sikre sit eftermæle og skaffe sig en pæn begravelse. Efter hans død oprettede hans enke ydermere et legat til deres fælles minde, men det er en anden historie, som skal fortælles en anden gang.

Lars Toft døde i juni 1773, og hans fine, skindbetrukne kiste blev stillet ned i den nye gravkælder, hvor der antagelig i forvejen stod en mindre kiste, der rummede hans ældste søn, Peter Georg; han var død som 13-årig. Næste sommer døde fruen, og da hendes kiste var kommet på plads, har kældergulvet været fyldt ud. Og med de nye kister pænt stillet på plads under gulvet og det flotte nye epitafium over gulvet har det hele sikkert set meget fint og uforgængeligt ud.

- og dens sørgelige rester

188 år efter, i sommeren 1962, så begravelsen imidlertid ikke længere særlig fin ud. Tværtimod. En hel kiste var næppe at se, kælderens vægge var styrtet ind, og murbrokker, jord og møre kistefjæle dannede ét stort rod sammen. Spredt rundt om lå kranier og andre knogler af såvel mennesker

A/S Nordthy Korn

anbefaler sig med alt indenfor korn og foderstoffer samt brændsel af bedste kvaliteter

*

Rug og hvede købes til kornlovens pris og afhentes

*

Byg købes og byttes med svinefoder

*

Forhør om prisen på foderblanding og gør en fordelagtig handel nu

*

Er der brug for tørring af korn, er vi gerne til tjeneste

Telefoner:

Sennels 90 Hunstrup 13

som forskellige mindre dyr, der havde haft adgang gennem et hul i muren. Det så ikke særlig pænt ud, og det var klart, at der måtte gøres noget ved det.

Det ville have været umuligt at reparere kældervæggene uden først at rydde gulvet, og man begyndte derfor med at rydde op fra en ende af. Det viste sig herved, at efter at de første 3 kister var anbragt i kælderen, var mindst 4 personer stedt til hvile her, simpelthen ved, at man havde stillet deres kister ovenpå de tidligere. Navnene kendes ikke; der fandtes mange rester af kisteplader med gravskrifter, men det har endnu ikke været muligt at tyde dem. Det har i alle tilfælde drejet sig om kvinder eller børn.

Efter at kælderen var blevet tømt, blev dens indhold grundigt undersøgt, og alle menneskeknogler lagt til side. Da murværket var blevet repareret, blev den eneste af de fundne kister, der kunne hænge sammen, en barnekiste, stillet på gulvet og forsynet med et nyt lån; i kisten blev lagt alle de fundne knogler. Hermed havde man handlet så sømmeligt mod levningerne af Lars Toft og hans gravfæller, som det efter forholdene var muligt.

Der blev derpå lagt nyt gulv (med en lem) i sakristiet, og det nye skab blev stillet op. Nu var der ikke længere plads til de gamle stolerader, de blev derfor skilt ad og anbragt overfor hinanden nede i kirken, i buen ind til tårnrummet.

Istandsættelsen har pyntet meget på sakristiet. Rummet har hidtil været aflåset udenfor gudstjenesterne, men efter at der er tilvejebragt forsvarligt lukke for altersølv m.m., vil der ikke være noget i vejen for at det bliver almindeligt tilgængeligt. Selv om det store gravminde over salig hr. Lars Toft og madame Karen Hesseldal trænger hårdt til en restaurering, er det nok værd at se på. *h.*

Ordet er frit

Sogneblad - kirkeblad

Ja, nu har vi fået et sogneblad, det er måske også godt nok. Jeg ville nu hellere, at det havde været et kirkeblad, ligesom i de fleste andre sogne. Der skal kun skrives om de ting, der har med kirken og menighedslivet at gøre, og bringes os de skrifter, der virkelig har evighedsværdi for os.

Carl Vestergaard.

Er Sennels Sogneblad ikke det, man i almindelighed forstår ved et kirkeblad? Selve navnet burde ikke være afgørende – et sogn er jo iøvrigt resultatet af en kirkelig inddeling, og når man har en sognepræst, kan man vel også have et sogneblad, uden at det behøver at antyde noget ukirkeligt. Men det afgørende må være indholdet, og vi mener da egentlig, at dette blads indhold hovedsagelig er kirkeligt bestemt. Gør det så noget, at vi finder det rimeligt også at skrive om skole- og andre fællesanliggender, når der er anledning til det?

Med venlig hilsen – red.

Aftenhøjskole i Sennels?

I en tid, hvor fjernsynet trænger sig stadig stærkere frem, kan der være grund til en vis betænkelighed ved at starte voksenundervisning på frivillig basis. Ikke desto mindre har det vist sig, at ungdomsskolen her i Sennels i de senere år har haft en udmærket tilslutning og tilsyneladende har fungeret til stor tilfredshed for deltagerne. Men i en lille kommune kan det føles som en skavank, at ungdomsskolen kun